1

Форма 3

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра Економіка та митна справа
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан ФБТЕ О.О. Васильєва

«27» 08 2026 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК Глобальні виклики та сталий розвиток
(шифр за відповідною освітньою програмою та назва навчальної дисципліни)

освітня програма (спеціалізація) Міжнародна економічна та митна діяльність
(назва освітньої програми (спеціалізації))

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)
(код і найменування спеціальності)

галузь знань
(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти Магістр
(назва ступеня вищої освіти)

2026 рік

2

програма з дисципліни Глобальні виклики та сталий розвиток
(назва навчальної дисципліни)

спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Міжнародна економічна та митна діяльність
.
(назва освітньої програми (спеціалізації))

.

Розробник (и): Васильєва О.О., професор кафедри «Економіка та митна справа», д.е.н., проф.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програма погоджена:

Завідувач кафедри _____ Андрій СОКОЛОВ

на якій виконується освітній компонент 25.08.26 2026 р.

Гарант освітньої програми: _____ Андрій КАРПЕНКО
(і'мя прізвище)
25.08. 2026

Схвалено науково-методичною комісією факультету Бізнес-технологій та економіки
(найменування факультету)

Протокол від « 27 » серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ Олена ВАСИЛЬЄВА
(і'мя прізвище)
27.08. 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Бов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	3	
Модулів	2	2
Змістових модулів	2	2
Семестр	1	1
Загальна кількість годин	90	
з них аудиторних:	32	8
лекції *практичні* *лабораторні* *семінарські*	16 16 - -	4 4 - -
з них самостійної роботи:	58	72
Занять на тиждень	2	4
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	залік	
Курсова робота (проєкт) (*загальний обсяг*)	-	

1. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців цілісного розуміння глобальних викликів сучасності, їхнього впливу на національні економіки та міжнародні відносини, а також засвоєння концепцій і практик сталого розвитку як основи адаптивних стратегій економічного зростання та безпеки, необхідних для прийняття управлінських рішень у подальшій професійній діяльності згідно з принципами сталого розвитку.

2. Завдання вивчення дисципліни

Основне завдання навчальної дисципліни – спираючись на теоретико-методологічні та практичні аспекти аналізу сучасних політичних, демографічних, екологічних, економічних та інших проблем розвитку суспільства в процесі його взаємодії з природою сформувати у майбутніх фахівців компетентності, необхідні для системного бачення сучасних трансформацій світового господарства, взаємозалежності економічних, соціальних та екологічних процесів, а також ролі глобальних інституцій у забезпеченні сталого розвитку. У центрі уваги перебувають актуальні проблеми — кліматичні зміни, енергетична безпека, соціальна нерівність, геоекономічні дисбаланси, технологічні трансформації та їхній вплив на моделі розвитку національних економік.

3. Пререквізіти і постреквізіти навчальної дисципліни

Пререквізити:

Успішному опануванню дисципліни, формуванню фахових компетентностей та досягненню програмних результатів навчання сприятиме наявність у здобувачів базових знань з мікро- і макроекономіки, системи міжнародних економічних відносин та іноземної мови.

Постреквізити:

Дисципліни: «Міжнародні моделі та стратегії економічного розвитку», «Економічні ризики у міжнародній діяльності», кваліфікаційна робота.

4. Характеристика навчальної дисципліни

Спеціальні (фахові) компетентності:

здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку;

здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для виявлення закономірностей та тенденцій розвитку світового господарства;

здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб’єктів міжнародної економіки та аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країни;

здатність аналізувати глобальні економічні, екологічні та соціальні виклики, інтегрувати принципи сталого розвитку у практику міжнародної економічної та митної діяльності з урахуванням міжнародних ініціатив та нормативів.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

оцінювати глобальні економічні виклики, дисбаланси та ризики, розробляти обґрунтовані пропозиції щодо їх подолання;

розуміти соціальні наслідки економічних рішень та впроваджувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародної економіки;

визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів;

визначати вплив глобальних тенденцій та викликів на розвиток міжнародної торгівлі та митної політики, інтегрувати принципи сталого розвитку у міжнародну економічну та митну діяльність.

5. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Глобальні виклики сучасності та концепція сталого розвитку.

Глобальні виклики сучасності.

Концепція сталого розвитку.

Взаємозв'язок глобальних викликів і сталого розвитку.

Тема 2. Кліматичні зміни та екологічні виклики.

Природа та причини кліматичних змін.

Наслідки кліматичних змін.

Глобальні екологічні виклики.

Міжнародна кліматична політика.

Екологічна політика в умовах війни.

Адаптація до кліматичних змін та екологічна освіта.

Тема 3. Глобальна економіка та нові моделі розвитку.

Поняття та структура глобальної економіки.

Трансформація глобальної економіки: ключові тренди.

Глобальні моделі розвитку.

Нові тенденції після пандемії та війни.

Цифрова економіка як нова парадигма розвитку.

Виклики для глобальної економіки.

Перспективи та нові моделі майбутнього.

Тема 4. Соціальний вимір сталого розвитку.

Соціальна стійкість.

Сталий розвиток та людський капітал.

Соціальна складова економічної безпеки.

Тема 5. Технологічні інновації та глобальні виклики.

Концептуальні основи технологічних інновацій.

Глобальні виклики як контекст технологічного розвитку .
Цифрова трансформація (Індустрія 4.0).
Зелені технології та кліматичні виклики.
Біотехнології та продовольча безпека.
Медичні технології та глобальне здоров'я.
Етичні та соціальні виклики.
Геополітичні виміри технологічних інновацій.
Майбутні технологічні тренди.

Тема 6. Соціально-економічні та геополітичні суперечності та асиметрії глобалізації.
Глобалізація як суперечливий процес.
Соціально-економічні суперечності глобалізації.
Геополітичні асиметрії глобалізації.
Сучасні виклики та трансформації глобального порядку.
Теоретичні перспективи та дебати.
Перспективи та альтернативні моделі.

Тема 7. Міжнародні інституції та глобальне врядування.
Історія розвитку міжнародних інституцій.
Ключові міжнародні інституції сьогодні.
Сучасні виклики глобального врядування.
Шляхи вперед – реформування глобального врядування.

Тема 8. Майбутнє сталого розвитку та роль нових поколінь.
Демографічний портрет поколінь.
Цінності та світогляд нових поколінь.
Молодіжний активізм: від локального до глобального.
Виклики та бар'єри для молодіжної участі.
Український феномен: молодіжне волонтерство під час війни.
Роль молоді у формуванні сталого майбутнього.
Молодіжне підприємництво та соціальні інновації.

6. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
МОДУЛЬ 1												
Тема 1. *Глобальні виклики сучасності та концепція сталого розвитку*	12	2	2			8	12	0,5	0,5			11
Тема 2. *Кліматичні зміни та екологічні виклики*	11	2	2			7	11	0,5	0,5			10
Тема 3. *Глобальна економіка та нові моделі розвитку*	11	2	2			7	11	0,5	0,5			10
Тема 4. *Соціальний вимір сталого розвитку*	11	2	2			7	11	0,5	0,5			10
Разом за модулем 1	**45**	**8**	**8**			**29**	**45**	**2**	**2**			**41**
МОДУЛЬ 2												
Тема 5. *Технологічні інновації та глобальні виклики*	12	2	2			8	12	0,5	0,5			11
Тема 6. *Соціально-економічні та геополітичні суперечності та асиметрії глобалізації*	11	2	2			7	11	0,5	0,5			10
Тема 7. *Міжнародні інституції та глобальне врядування*	11	2	2			7	11	0,5	0,5			10
Тема 8. *Майбутнє сталого розвитку та роль нових поколінь*	11	2	2			7	11	0,5	0,5			10
Разом за модулем 2	**45**	**8**	**8**			**29**	**45**	**2**	**2**			**41**
Усього годин	**90**	**16**	**16**			**58**	**90**	**4**	**4**			**72**

7. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Глобальні виклики сучасності та концепція сталого розвитку	*лекція*	Глобальні виклики сучасності. Концепція сталого розвитку. Взаємозв'язок глобальних викликів і сталого розвитку
2	Глобальні виклики сучасності та концепція сталого розвитку	*практичне*	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання. Тестування для самоконтролю в системі дистанційного навчання (тест до теми 1)
3	Кліматичні зміни та екологічні виклики	*лекція*	Природа та причини кліматичних змін. Наслідки кліматичних змін. Глобальні екологічні виклики. Міжнародна кліматична політика. Екологічна політика в умовах війни. Адаптація до кліматичних змін та екологічна освіта
4	Кліматичні зміни та екологічні виклики	*практичне*	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання. Тестування для самоконтролю в системі дистанційного навчання (тест до теми 2)
5	Глобальна економіка та нові моделі розвитку	*лекція*	Поняття та структура глобальної економіки. Трансформація глобальної економіки: ключові тренди. Глобальні моделі розвитку. Нові тенденції після пандемії та війни. Цифрова економіка як нова парадигма розвитку. Виклики для глобальної економіки. Перспективи та нові моделі майбутнього.
6	Глобальна економіка та нові моделі розвитку	*практичне*	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання. Тестування для самоконтролю в системі дистанційного навчання (тест до теми 3)
7	Соціальний вимір сталого розвитку	*лекція*	Соціальна стійкість. Сталий розвиток та людський капітал. Соціальна складова економічної безпеки.
8	Соціальний вимір сталого розвитку	*практичне*	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання. Тестування для самоконтролю в системі дистанційного навчання (тест до теми 4). Тестування в системі дистанційного навчання (тест перший модуль)
9	Технологічні інновації та глобальні виклики	*лекція*	Концептуальні основи технологічних інновацій. Глобальні виклики як контекст технологічного розвитку . Цифрова трансформація (Індустрія 4.0).

			Зелені технології та кліматичні виклики. Біотехнології та продовольча безпека. Медичні технології та глобальне здоров'я. Етичні та соціальні виклики. Геополітичні виміри технологічних інновацій. Майбутні технологічні тренди.
10	Технологічні інновації та глобальні виклики	*практичне*	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, аналіз кейсів. Тестування для самоконтролю в системі дистанційного навчання (тест до теми 5)
11	Соціально-економічні та геополітичні суперечності та асиметрії глобалізації	*лекція*	Глобалізація як суперечливий процес. Соціально-економічні суперечності глобалізації. Геополітичні асиметрії глобалізації. Сучасні виклики та трансформації глобального порядку. Теоретичні перспективи та дебати. Перспективи та альтернативні моделі.
12	Соціально-економічні та геополітичні суперечності та асиметрії глобалізації	*практичне*	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання. Тестування для самоконтролю в системі дистанційного навчання (тест до теми 6)
13	Міжнародні інституції та глобальне врядування	*лекція*	Історія розвитку міжнародних інституцій. Ключові міжнародні інституції сьогодні. Сучасні виклики глобального врядування. Шляхи вперед – реформування глобального врядування.
14	Міжнародні інституції та глобальне врядування	*практичне*	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, обговорення кейсів. Тестування для самоконтролю в системі дистанційного навчання (тест до теми 7)
15	Майбутнє сталого розвитку та роль нових поколінь	*лекція*	Демографічний портрет поколінь. Цінності та світогляд нових поколінь. Молодіжний активізм: від локального до глобального. Виклики та бар'єри для молодіжної участі. Український феномен: молодіжне волонтерство під час війни. Роль молоді у формуванні сталого майбутнього. Молодіжне підприємництво та соціальні інновації.
16	Майбутнє сталого розвитку та роль нових поколінь	*практичне*	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання. Тестування для самоконтролю в системі дистанційного навчання (тест до теми 8). Тестування в системі дистанційного навчання (тест другий модуль)

8. Форми та методи контролю

Форми контролю: поточний, проміжний (модульний) та підсумковий (семестровий).

Методи контролю: обговорення, перевірка письмових робіт, тестування, презентація матеріалу, доповідь, самоконтроль.

9. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання курсу.

Отримання оцінки «зараховано» передбачає отримання позитивних оцінок (не менше 60% від максимальної кількості балів, що оцінюють відповідні види робіт) за всіма визначеними програмою освітнього компонента обов'язковими видами поточного та проміжного контролю. Для забезпечення вимірюваності критеріїв оцінювання поточного та проміжного контролю застосовується бальна шкала.

Обов'язкові види робіт, що підлягають оцінюванню:

- відповіді та активність роботи здобувача на практичному занятті та/або письмове виконання поточних завдань з кожної теми – до 20 балів;
- тестування за першим модулем – до 20 балів;
- тестування за другим модулем – до 20 балів.

Критерії оцінювання:

1. Відповіді та активність на практичному занятті

Оцінюються позитивно, якщо здобувач:

- демонструє розуміння теоретичного матеріалу та основних понять теми;
- аргументовано відповідає на поставлені запитання;
- бере активну участь в обговореннях, дискусіях, роботі в групах;
- вміє застосовувати теоретичні знання на практиці (аналіз кейсів, ситуаційних завдань);
- дотримується логіки викладу та академічної доброчесності.

Відповідь не оцінюється позитивно у разі відсутності розуміння матеріалу, невміння обґрунтувати відповідь або відсутності участі в роботі на занятті.

2. Письмове виконання поточних завдань

Оцінюється позитивно у разі, якщо:

- продемонстровано самостійність виконання;
- відповіді є логічними, структурованими та обґрунтованими;
- використано відповідний інструментарій/методи аналізу (за потреби);
- відсутні або мінімальні фактичні та методичні помилки;
- дотримано вимог до оформлення.

Робота не оцінюється позитивно у разі часткового виконання завдання, наявності суттєвих помилок або ознак академічної недоброчесності.

3. Тестування (проміжний контроль)

Результати тестування на рівні 60% і більше правильних відповідей вважаються позитивним результатом тестування.

Допускається перезарахування результатів навчання, здобутих у межах неформальної та інформальної освіти. Зокрема, передбачено визнання результатів навчання на освітніх платформах Coursera, ВУМ online, Prometheus, EdEra тощо або запропонованих здобувачем (представлених сертифікатом, дипломом, іншим) в якості самостійної роботи за темами курсу залежно від кількості кредитів ECTS.

10. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності:

При вивченні курсу політика дотримання академічної доброчесності визначається законом України «Про академічну доброчесність» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text).

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів.

Політика щодо відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента):

Студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрових завдань. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні сформувати загальні та фахові компетентності. Самостійну роботу студент може виконати у системі дистанційного навчання (https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=8658) з подальшим захистом. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання (сервіс moodle). Щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу, необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Глобальні виклики та сталий розвиток» - https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=8658

12.Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Книш М., Котик Л. Глобальні проблеми людства: навч. посібник. Львів: Простір-М, 2021. 130 с.
2. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти: підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В Ничик, О.В. Мартинюк. К.: НУХТ, 2022. 337 с.
3. Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольский, Є. М. Безсонов, Г. В. Нєпєіна, Д. О. Крисінська, Н. А. Сербулова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с.

4. Кононенко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навч.-метод. посіб. К. : ДП «Прінт сервіс», 2016. 109 с.
5. Боголюбов В.М. та ін. Стратегія сталого розвитку: Підручник / За редакцією професора В.М.Боголюбова і. К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.
6. Сталий розвиток : підручник / за ред. Л. Г. Мельника та Ю. М. Дерев'янка. Суми: Університетська книга, 2026. 332 с.
7. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Середа, Т. Тимочко. 2 вид. К.; 2011. 392 с.
8. Замула І.В., Давидова І.В., Кірейцева Г.В., Корбут М.Б., Травін В.В. Стратегія сталого розвитку: еколого-економічний аспект: навчальний посібник. ЖДТУ, 2017. 200 с.
9. Дейлі Герман. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку/переклад з англійської: Інститут сталого розвитку. К.: Інтелсфера, 2002. 312 с.
10. Гор А. Земля у рівновазі. Переклад з англ.: Інститут сталого розвитку. К.: Інтелсфера, 2002. 312 с.
11. Книш М. М., Котик Л. І. Політико-географічна глобалістика : навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 484 с.

14.Рекомендовані інформаційні джерела

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. http://www.kmu.gov.ua
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. http://rada.gov.ua .
3. Інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України. http://www.rada.gov.ua .
4. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. http://www.ukrstat.gov.ua .
5. Офіційний веб-сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. https://idss.org.ua/about .
6. Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. http://nbuv.gov.ua/.
7. Інтерактивна статистика про глобальний розвиток. Gapminder. https://www.gapminder.org.
8. World Inequality Report 2026. https://wir2026.wid.world/
9. World Bank. Global Economic Prospects, June 2026. Офіційний звіт.
10. UNCTAD. External Debt Sustainability and Development 2026. https://unctad.org/publication/external-debt-sustainability-and-development-2026
11. Моніторинг ЦСР. SDG Tracker. https://sdg-tracker.org.
12. Бази даних з глобальних проблем. Our World in Data. https://ourworldindata.org.
13. The Sustainable Development Goals Report 2025 - SDG Indicators, https://unstats.un.org/sdgs/report/2025/.
14. The Impact of the United Nations Sustainable Development Goals on Global Development, https://iriscarbon.com/the-impact-of-the-united-nations-sustainable-development-goals-on-global-development/.

15. Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development, https://www.unfpa.org/resources/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development.
16. OECP - дані про нерівність та глобалізацію: https://www.oecd.org/
17. IMF (Міжнародний валютний фонд): https://www.imf.org/.